SCHEDA DI REGESTO

PERGAMENA N. 109

COLLOCAZIONE: Comune di Atessa- Archivio storico
SERIE: Fondo pergamene n. 109
DESCRIZIONE ARCHIVISTICA: Investitura a Marcantonio Colonna
ESTREMI CRONOLOGICI: 30 agosto 1558
CONDIZIONAMENTO: Cassettiera di legno
SUPPORTO: Membranaceo
DIMENSIONI: Altezza 26Larghezza 18 dorso 0,7
NUMERO DELLE CARTE: fascicolo
NOTE: Scrittura italica

SUNTO:

Napoli, 30 agosto 1558

Privilegio concesso a Marcantonio Colonna dell'intero "stato" d'Abruzzo in considerazione dei numerosi servigi resi alla corte.

TRADUZIONE:

1 Philuppus
2 Dei gratia Rex Castella Aragonum Anghilterra francia utriusque
3 Siciliae hierusalem ungarie et hybernie
4 Don Ioannes Manriguus de lara
5 consiliarius status prefectus que pretorio Regia et Cato Maiestatis ac
6 claviger ordinis et militi Calatranae et in presenti regno vicerex
7 locumens et capitaneus generalis et universis et singulis presentium se/
8 riem inspecturis tam presentibus quam futuris. Feudorum successio cer/
9 tis personis ex ordine iuris censura indicente defetur ab illis
10 igitur quibus hoc rationabiliter competit consuetum ligium et si
11 magium atque relevium ex more recipimus et quod eis respondent
12 de consuetis et debitis nostras eis investiterias terras indulgemus
13 sane nuper pro parte illustrissimo Marci Antoni Columne Tagliacozo ducis
14 et Alba Comitis suis Regni praefata Regiae Maiestatis magni
15 comestabuli collateralis consiliarii fidelis dilectissimi ac filii pri/
16 mogeniti legitimi et naturalis heredis cum beneficio regis et inven/
17 tarii conficiendi et successoris universalis Illustrissimo [...] Ascanii Columna
18 Ducis Comitis et magni comestabili Ducatus et Comitatus pro dictis
19 fuit nobis expositum quam ad moduum dictus Illustrissimo Ascanius eius
20 dum vixit iustis titulis rationibus atque causis pro se suisque heredibus
21 et successoribus in persetuum habuit tenuit et possedit et ipse illustrissimo
22 Marcus Antonius in presentiarum habet tenet et possidet virtute privi/
23 legiorum per retroreges in hoc predicto Regno Illustrissimo [...] fabritio co/

lumnae eius avo et genitori dicti Illustrissimo Ascanii Columnae [...] rum et per Cesara Maiestatis confirmatorium in feudum et sub contingent feudali servitio et adoha immediate et in Capite a Regia Curia Terram Tagliacozi provinciae Aprutii ultra cum titulo et sonorem Ducatus Terram Albae dicta provinciae cum titulo et honore co/ mitatus Terris Celle Rocce de butti Auricula, Periti, Collis in terniunti Rocce de Cerro, verrichia Capodarii percellae per alea/ rie Castelli de flumine scurcola sancti Donati Sancta Maria Castelli rueteris, Corbarii Magliani Canistri civitatis antina paterni Scanzani Cesae latrucii spendini Colle cappelle ac bar/ roniam vallis orneti sitam in dicta provintia consistentem in ter/ ris et castris infrascriptis versus Capistrelli, pescuse canalis civi/ telle mete Morini rendenarii rocce de vino cum iuribus fisca/ libus focualariorum et salis dictae baroniae ad annuam summam ducatorum trecenptum sexaginta vel circa nec non terras et castra infras ducatus Tagliacozi et prefati comitatus Albae alienatis per dictum Illustrissimo [...] Ascanium Columnam cum pacto de retrovenendo versus poi filippi et cordinelli Magnifico [...] franci/ sco molignano et nunc possident per Magistris Hortensium moligna/ num eius nepotem Terras Avezani luce et Tracehi quo teneri et possident loco pignoris et bipohoce per Illustrissimo don Garsiam de Toledo ex [...] dotium Illustrissima donna victoriae columnae eius uxoris nec non terras et casera dictorum Ducatus Tagliacozi et Comi/ tus Albae que [...] est alienate Roscioli Magnifico [...] ferdi/ nando reto et nunc possidetur per Magicum Alfonsum rotam eius fiem sancte Nataliae atuschi et spedini alienatas Illustrissima Bea/ trice Columnae terra Castelli menardi pogii cinossi Petraseche, et Tufi quam fuerunt alienate spectabili Antonello Savello et nuc tenotur per Ludovicum savellum eius filium nec non terras in fra scriptas quas sictus Illustrissimo Marcus Antonius Columna tanquam filius et heres ut supra dicti quomodo Ascanii habuit tenuit et possedit habet tenet et possidet ex Comitatu Monappelli ex computo illorum sex millium ducatorum status per Catholicum Regem concessi [...] fabricio Columnae patri dicti [...] Ascanii in perpetuum cum functio/ nibus fiscalibus dictarum terrarum versus Monappelli alienate per dic/ tum Illustrissimo Ascanium Magnifico francisco de palma cum pacto de retro/ venendo Rocce de monte plano alienate Illustrissima Margarita Chisiae serre monachische et Rapini alienatarum eidem Illustrissima Margarita fare filiorum nec non orsone penne et petruri alienatarum magnifico francisco de palma cum pacto de retrovenendo una cum ducatis quingentis functionum fiscalium concessis super functionibus fisca/ libus. Lanciani simul cum functionibus fisclaibus dictarum terra/ rum terrarum Hec non dictus Illustrissimo Marcus Antonius ut filius et heres praedictus habuit tenuit et possedit habet tenet et possidet terras infrascriptas unam cum functionibus fiscalibus earum in computum ut supra concessas versus Atisse et Tornaritii ex quibus quidem redditibus dictarum terrarum sum alienati annui ducati centum viginti cum pacto de retrovenendo [...] Magnifico Joanni tho/ masio Caracciolo et nunc possidentur per magicum fabium caraccio/ liem eius filium et aliae quantitatis Ac etiam dictus Marcus antonius ut filius et heres ut supra habuit tenuit et possedit ha/

bet tenet et possidet sxcentos octaginta et tres ducatem [...] suos et grana undecim anno quolibet super functionibus fiscalibus comitatus Celani provinciae Aprutii concessis dicte [...] Illustrissimo fabri/ cio columnae in computum dicterum sex mille ducatorum et quibus reperiuntur alienare infra partita per dictum Illustrissimo [...] Ascanium versus annui ducati duecentum magnifico rutilio de nec chio cum pacto de retrovenendo magnifico Joanni Carolo silverio annui ducati centum viginti cum pacto de retrovenendo magnifico fabritio grimaldo annui ducati sexaginta cum pacto de retro/ venendo magnifico fabritio grimaldo annui ducati sexaginta cum pacto de retrovenendo magnifica victoriae de mauri annui ducati sexaginta et magnifico Joanni Jacobo de costanzo annui ducati centum viginti similiter cum pacto de retrovenendo status cum castris seu fortelliciis hominibus vassallis vassallorumque redditibus feu/ dis feudatariis angariis perangariis possessionibus iuribus iarde/ nis olivetis querquetis terris cultis et incultis montibus vallibus planis pratis sylvis nemoribus pascuis arboribus molendinis baptinderiis scafis piscariis venantionibus passagiis territoriis fontibus aquis aquarumque decursibus ferretis furnis forestis plateis et platearum iuribus arboribus herbagiis censibus ga/ bellis baiulationibus et aliis omnibus et singulis predictorum omnium iuribus iurisdictionibus honoribus dignitatibus et prerogativis ac mero et mixto imperio et gladii potem banco iustitiae ac cognitione primarum et secundarum causarum civilium et criminalium sine mixtarum aliisque iuribus ra/ tionibus actionibus utilique dominio ac pertinentiis omnibus et singulis ad terras castria et loca predicta tam de iure quam de consuetudine spectantibus et pertinentibus quo vis modo prout hac et alia in dictis suis concessionibus et scripturis exinde confectis latius contineri dicuntur et quia dudum sicut Domino placuit dictus Illustrissimo Ascanius Columna ipsius Marci Antonii genitor vitam cum morte com/ mutavit superstite sibi iam sicto Marco Antonio columna eius filio primogenito legitimo et naturali heredeque et successore universali vivente sibi succedente succedere volente potente et debente cum beneficio tamen lesi et inventarii in omnibus et singulis bonis suis burgensaticis et feudalibus ad dictum Marcum Antonium ex paterna successione et alias debitis et pertinentibus quae de feudo in feudum et quam de burgensatico in burgensaticum et signanter in terra predicta Tagliacozi cum titulo et honore Ducatus terra Albae cum titulo et honore Comitatus baronia val/ lis Orneti terra Manoppeli et tra Atissa et aliis terris ca/ stris oppidis fortelliciis locis casalibus vassallis vassallorum quem redditibus iuribus fiscalibus focalariorum et salis dicta baroniae et praefatarum terrarum eiusdem annuam summam ducato/ rum tricenterum vel circa capientibus et aliis functioonibus fi/ scalibus supradictis feudis feudatariis et subfeudatariis et aliis omnibus et singulis praedictorum omnium iuribus iurisdi/ ctionibus honoribus dignitatibus et praerogativis ante dictis iuxta tenorem privilegiorum titulorum scripturarum et cau/

telarum praedictarum propter quod pro parte predetti Illustrissimo Marcus Antonii Columnae fuit nobis humiliter supplicatum ut cum ide Illustrissimo Marcus Antonius infra legitima tempora in Regia Ca/ mera sumaria denuntiaverit obitum prefati sui Illustrissimo genitoris seque dixerit et dicat filium primogenitum, legitimum, et natu/ ralem heredemque et successorem universalem dicti [...] Illustrissimo sui presentis superviventem sibi ut praemittutur succedentem suc/ cedere volentem potentem debentem et intendem in omnibus et singulis bonis sui patris burgensaticis et feudalibus quae de feudo in feudum et quae de burgensatico in burgensaticum et signanter in terra predicta Tagliacozi cum titulo et honore Du/ catus. Terra Albae cum titulo et honore comitatus baronia val/ lis Orneti. Terra Manoppelli et terra Atissa, et aliis terris ca/ stris oppidis fortelliciis locis casalibus vassallis vassallorumque redditibus iuribus iuribus fiscalibus focularium et salis dicte baronie et predictorum terrarum eiusdem dictam annuam summam ducatorum tricentorum sexaginta, vel circa capientibus et aliis funtionibus fiscalibus supradictis ac omnibus ac omnibus et singulis aliis iuribus, iuris dictionibus et actionibus ante dictis ut supra narratis et in prenominatis privilegiis scriptu/ ris et cautelis annetatis et cum circa relevium debitum Re/ giae Curiae fuerit provisum ne infra. Ad successionem carum dicte terrarum Tagliacozi et Albae cum titulis et honoribus predictis baroniae vallis orneti terrae Monappelli et terre Atisse et aliarum terrarum castrorum oppidorum fortelliciorum locorum casalium vassallorum vassallorumque reddituum iurium fisca/ liam foculariorum et solis dictae baroniae et prefatarum terra/ rum eiusdem annuam summam ducatorum tricentorum sexagin/ ta vel circa capientium et aliarum functionum ficalium su/ pradictarum et omnium et singulorum fihorum iurium iuris dicttionum et actionum antedictorum ut supra narratorum et in prenominatis privilegiis, scripturis, et cautelis annotatorum cum omnibus, et singulis iuribus actionibus, rationibus iurisdictionibus et causis antedictis et in praenominatis privilegiis expressis et prout prefatus Illustrissimo [...] suus genitor di/ ctorum privilegiorum virtute melius ac presenius habuit tenu/ it et possedit et in presentiarum ipse Illustrissimo Marcus Antonius columna melius et plenius habet tenet et possidet eundem Marcam Antonium Ducem et Comitem ut supra pro se suisque heredibus et successoribus in perpetuum iuxta tenorem privilegiorum scripturarum et cautelarum praedictarum quas et quae de illis obtinet ex speciali gratia deliberate et consulto ad/ mittere et de predictis eurundem investire eamque sibi confirmare et quatenus opus sit de novo concedere dignaremur. Nos autem in hac parte supplicationibus predictis benigne inclinati. Attento que per dictum Illustrissimo Duci Albae tunc viecregi locumteneti [...] Maiestatis directa Illustrissimo Duci Albae tunc viceregi locumtenenti et Capitaneo generali prefatae Regine Maiestatis in hoc regno teno/ ris subscripti versus eius Rey Illustrissimo Duque nostro viso rey lu/ garteniente y Capitan general. Por Parte dell'Illustrissimo Marco Antonio Colonna nos hac sido echa relation que hallandose

los annos passados Ascanio Colonna su padre detenido el castel novo de Napoles y sequestrados el stado y biene que tenia en esso nostro rei no en poder de nostra Regia Cortes mandamos ordenar por nostra cedula dada en Hamptentare a cinco de julio dell’anno passado 1555 que assicomo el di/ cho estado estava el poderdela dicha Regia Cerie despues della prison del Ascanius assi si putisse la administration del en persona del supplicante para que en nomine de la dicha Regia Corte los igiesse y governasse con las condi/ tiones y cautelas que en la sieha y precalendada cas/ ta se contienen: supplicando nos que por quanto haviendo despues del fallescimento del dieho su padre succedido el como bijo primogenito y conformes à las conditiones del sel sicto reyno en todos los dichos estados y deudos a si titufades como no titulados que el diche suo padre te/ enel dicho reyno cessa la causa del sequestro fuessemos servido darse la enke fidura dellos de manera que los pueda gozar con los mismos privilegios y gracias qui sus predecessores los han possedido y por qui siendo este negotio de la qualidad qui es nos hac perexido remetterosso Prorende por la presente es commettemos encargamos y mandamos qui no ostante el dicho sequestro proveays y deys orden como al sieho Marco Antonio Colonna se el de en nostro nombre suege que por su parte fuerades requerigo la enhestitu/ ra in forma cancellariae de los sichos estados y feudos que tuuiere y le perteneseen en esse reyno trattandole en ello con todo el favor y gratification que huviere bugar que por ser su persona de la qualidad y meritos que sabeis lo recebiremos de vos accepto plazer y servitio. Assi mismo nos ha sido por su parte supplicado fuessemos ser/ vido bazerle grazia del sicho relevio que por razon de la sieha investitura li competeria pagar y per qui a ca no se tiene information de lo que a quel puede importar ne del preiuizio se causaria a nostra Corte a nostro terzero al/ guno y para proucer sobrello queremos tenerla primero de nos os encargamos y mandamos nos embieis relacion [...] ello iuntamente con vosto parezer para que [...] podamos man/ dar proveder le que fuere nostro servizio la presente reste al pre/ stante. Sada en brexellas a XII de novembre 1557 yo el Rey [...] Perezius pro generali thesaurario [...] Polo [...] vargas sectus nihil solvis quia exemptus franus de Idiaque pro pro taxare in partium quarto [...] VI quae quidem Regiae [...] fuerunt remissa Regiae camerae summariae et per eanden regia cameram fuit interpositum decretum tenoris sequentis. Die nono julis 1558 In causa Illustrissimo Marci Antonii columna cum regia fisco de et super investitura status Aprutii et aliis ut in actis visis. Actis per magnificum [...] de dominum et bonam salernita/ num praesidentem Regiae Cameram summariam et praesentis ca/ usae commissarium et de eisdem facta relatione in regia Camera summaria [...] domino francisco revertere locumtenenti et aliis magnificis dominis presidentibus ipsius Regiae Camerae

fuit per dictam regiam Cameram consensu provisum et decretum pro ut presenti decreto decentitur et providetur que pro observantia terrarum regiae Maiestatis in actis productar expediatur investitura in personam presenti Illustrissimo Marci Anto/ nii Columna quo vero ad relevium debitum per dictum Illustrissimo Marcum Antonium columnam audito Regio fisco et pra/ fato Illustrissimo Marco antonio providebitur super relatione faciende per regiam Cameram sue Maiestati iuxta seriem dictarum vostrarum hoc suum et Thomas salernitanus Joanni paulus crispus magi/ ster actorum consensu Martinus Coscolin pro notatore. Consideratisque ingenti fidelitate, animique integritate dicti Illustrissimo Marci Antonii Columnae synceraque devotione ipsius erga statum Regiae Maiestatis habentesque respectum ad plu/ ra [...] et fructuosa servitia per dictum [...] Ascanium Co/ lumnam eius genitorem Ceasre Regiae et catholice Maiestati prae/ stita et impensa quave dictus Illustrissimo Marcus Antonius eius superans genitorem prefata Regiae Maiestati praestitit et prestata ad presens pratitarumque de [...] de bono semper in melius continuatione laudabilis [...] propter quia in his et longe maioribus exauditionis gratiam promeretur. Cum de fide eiusdem Illustrissimo Marci Antonii Columnae eiusque successione predictam aliisque capitulis ad hoc pertinentibus nobis et regiae Curiae plene et certitudinaliter constet. Et quia de relevio solvendo ragiae Curiae per dictum Illustrissimo Marcum Antonium fuit petita gratia [...] et catholice Maiestati per quam fuit per preinsertas terras ordinatum et iniunctum ut de eius importantia preiudicis et quantitate relatio fieret eidem [...] Maiestati cum voto. Ideo dictum relevium non fuit solutum. Eundem Illustrissimo Marcum Antonium columnam Tagliacozi ducem, et Albae comitem pro se suisque heredibus et successoribus in perpetuum. Tenorem prsentium de certa nostra scientia deliberate et consulto collateralis consulti penes non assistentis habita matura deliberatione et exiguo spetialis prefata Maiestatis nomine ad eandem successionem admitti/ mus ac ipsum de dictis ducati Comitatu et baronia cum omnibus eorum civitate, terris, castris, oppidis, casalibus fortelliciic, vassallis, vassallarumque redditibus titulis ba/ ronibus preminentiis et dignitatibus prerogationisque antedictis et supra narratis sibi quavis ratione predicta sine Causa ex paterna successione et alias spectantibus investimus ipsa Illustrissimo Marco Antonio Columna Duci et Comiti insupra pro se suisque heredibus et successoribus in perpetuum dictas terras Tagliacotii. Cum titulo et honore Ducatus terram Albae cum titulo et honore Comitatis baroniamque et ali/ as terras castra et loca functiones fiscales de super nomi/ natas et nominata cum castris seu fortelliciis [...] vassallis vassallorumque redditibus feudis feudatari subfeudatariis angariis perangariis possessionibus arbu/ stis vineis olivetis querquetis iardenis terris cultis et incultis montibus vallibus planis pratis sylvis nemo/ ribus pascuis arboribus molendinis baptinderiis scafis

piscariis venationibus passagiis territoriis pontibus aquis aquarumque decursibus terreris furnis forestis pla/ teis et platearum iuribus arboribus herbagiis censibus ga/ bellis baiulationibus et aliis omnibus et singulis predictoram omnium iuribus iuridictionibus honoribus dignitatibus et prerogativis et mero et mixto imperio et gladii po/ testate banco iustitie ac cognitione primarim et se citadarum causarum civilium et criminalium sine mixta cum aliis qui iuribus rationibus actionibus utilique dominus et pertinentiis omnibus ei singulis ad terras castris praedicta tam de iure quam de consuetudine spectantibus et pertinentibus quovis [...] in feudum [...] et sub debito ac contingenti feudali servitio et [...] [...] in dicto regno [...] iuxta fermam et [...] [...][...] privilegiorum scripturarum et cau/ telarum predecessoribus suis concessorum et per Cesara Maiestate dicto [...] Illustrissimo fabritio columnae genitori dicti [...] Illustrissimo Asca/ nii confirmatorum quae et quas licet presentibus non inse/ rantur seu exprimantur pro insertis tamen et suffi/ cienter expressis haberi volumus ac si hic de verbo ad verbum particulariter essent inserta et annotata in/ sertae et annotatae ad quae et quas nos refererimus et si prout prefatus Illustrissimo Ascanius suus genitor predicta me/ lius et plenius habuit tenuit et possedit ac in presentiam dictus Illustrissimo Marcus Antonius Columna melius et plenius habet tenet et possidet et quae [...][...][...] praefectus alienata sunt respectu iuris ad ea recuperandum [...] scripturarum de recuperando pertinentis et quae virtute dictarum scripturarum de recuperando dictus Illustrissimo Marcus Antonius forte recuperavit ex nunc pro tunc quae de feudo infeudum et quo de burgensatico in burgensaticum de dicta certa nostra scientia deliberata et con/ sulto ut supra et ex gratia speciali prefata Maiestatis nomine confirmamus ratificamus acceptamus approbamus et qua/ tenus opus sit de novo concedimus et elargimus nostraque huiusmodi confirmationis ratificationis acceptationis [...] probationis et quatenis apud sit de [...][...] et elargitionis minimine et praesidio roboramus et [...] damus iuxta formam preinsertarum regiarum [...] et secreti dicto [...] camerae ut supra interpositi quam investituram et confirmationi si gratiam eidem Illustrissimo Marco Antonio Columna heredibus et successoribus suis in per/ petuum stabilem realem et firmam nec ullum diminu/ tionis incommodum sine dubietatis involuctum in iudicio et extra quomodolibet [...][...] sed omnia roboris fir/ mitatem obstinere volumus et scernimus declarute expresse que dictus Illustrissimo Marcus Antonius Columna Ducis et Comes ac baro eius heredes et successores in perpetuum ducatum comitatum coeteraque bona omnia et singula feu/ dalia predesignata cum omnibus iuribus rationibus actionibus et iurisdictionibus antedictis qui de feudo in feudum et que

de burgensatico in burgensaticum immediate et in capite a Regia Curia ac heredibus et successoribus prefatae Regiae Maiestatis in dicto Regno, teneant, et possideant nullumque alium preter prefatam Maiestatem eiusque heredes et successores in regno predicto in superiorem et dominum exinde [...] scant servireque propter ea teneatur et debeant prefatae Maiestati Regiae Curie ac heredibus et successoribus prefate Maiestatis de feudali servitio et adoha quoties per Regiam Maiestatem ac heredes et successores in dicto regno generaliter indicet quod serviti presentius Illustrissimo Marco Antonius Columna pro se dictisque suis heredes et successores in dicto regno generaliter in dicetur facere prestare et solvere solitumque ligium et ho/ mogiam ac fidelitatis debita iuramentium in manibus et posse iuris solenniter iuxta huius predetti regni usum et lau/ dabilem consuetudinem praestare aliaque adimplere adque de iure sit astrictus infra annum unum a die dati presentium in antea teneat de quibus fiat et celebretus [...] instrum fidelitate tanto regia feudali quoque servo et adoha regiisque aliis et alterius cuiuslibet iuribus semper salvis et penitus reservatis et ut premissa illum quem volumus sortians effectum. Mandamus insuper omnibus supradictis officia/ libus et subdictis regiis quibuscumque in hoc regno constitutis et constituendis presentibus et futuris seu earum loca tene/ tibus et substitutis quatenus huiusmodi nostram investitu/ turam et confirmationis gratiam coeteraque omnia et singuli in presenti privilegio contenta et expressa teneant firmiter et observent tenerique et inviolabiliter observari faciant per quos decet, et contrarium non faciant pro quanto gratiam predectae Maiestatis charam habent, ac penam unciarum auri mille cupiunt evitare. Volumus tanto et expresse Declaramus quod presens investitura infra annum unum a dio/ Datis presentium in antea numerandum annotari debeat In regia Camera summariae et se presentis omnibus quoties Oportunum fuerit et necessarium Regiae Curie clara et ple/ Na notitia haberi possit. In quorum fidem presentes fieri Mandavimus magistro predictae Maiestatis sigillo impendenti munitus Dati in Palatio Regio prope castrum novum Neapoli. Die Ultimo mensis Augusti Millesimo Decimo quinquagesimo octavo Don Joan manriques [...] Albertus Regi [...] A. Sancti generalis Therrius [...] villanus Regi [...] Revertus Regis et [...][...] [...] H. Severinus Regis Tho. Salernitanus [...][...] quia exemtus Tizanus per taxare Dominus vicerex Locumtus et Capus generalis [...] mihi ludovico de lobera Per secretio. In privilegiorum [...][...][...] 186 in salvis [...] pendenti [...] [...] [...] [...] [...] [...]

381 [...]
382 [...]
383 [...]
384 [...]
385 [...]
386 [...]
387 [...]
388 [...]
389 [...]
390 [...]